

Klimatet – Sveriges springnota

Klimatfrågan är vår tids största utmaning. De rika länderna står historiskt sett för de största utsläppen av koldioxid och andra växthusgaser, men det är i de fattiga länderna som de negativa konsekvenserna är mest kännbara. Värst drabbas de allra fattigaste och särskilt hårt kvinnor och barn. Trots att Sverige och andra rika länder har släppt ut mest har de inte levererat utlovade pengar till klimatarbete i utvecklingsländerna. Sverige måste stå upp för sina löften om nya pengar. Det är dags att betala notan.

Eftersom Sverige och andra rika länder bär det största ansvaret för växthuseffekten har de också ett ansvar för att betala klimatarbetet i utvecklingsländer. Somliga kallar det för ”klimatbistånd”, men det leder tanken fel. Bistånd är till för att bekämpa fattigdomen. Pengarna som behövs för att hantera klimatförändringarna i fattiga länder bör hellre kallas skadestånd, eller mer formellt klimatfinansiering. Det handlar om att människor som lever i fattigdom, som inte orsakat klimatförändringarna, inte heller ska behöva stå för klimatnotan. Notan inrymmer kostnader för att förebygga klimatkatastrofer samt för omställning till hållbara energilösningar. Dessa pengar ska enligt avtal vara nya medel, vilket betyder att de inte kan tas ur biståndsbudgeten.

DETTA HAR SVERIGE LOVAT

Klimatkonventionen

– gemensamt men differentierat ansvar

Sverige har skrivit på FN:s klimatkonvention (UNFCCC, United Nations Framework Convention on Climate Change)¹ där några grundläggande principer slagits fast. Principen om gemensamt men differentierat ansvar (CBDR, Common But Differentiated Responsibility) är en av de viktigare. Principen går ut på att världens länder har ett gemensamt ansvar i klimatfrågan, men att det ser olika ut för olika länder. De rika länderna, som både har störst skuld till klimatförändringarna och

störst kapacitet att göra någonting åt dem, ska gå före och bidra mest.

Köpenhamnsfördraget – snabbstartspengar

Det stora klimattoppmötet i Köpenhamn 2009 misslyckades grundligt, men ett resultat blev dokumentet som kallas Köpenhamnsfördraget (Copenhagen Accord)². I det står att de rika länderna ska bidra med 30 miljarder USD till utvecklingsländerna under perioden 2010–2012 (så kallade ”snabbstartspengar”), och att stödet från och med 2020 ska uppgå till 100 miljarder USD per år.

Additionalitet – inte bistånd

Ett centralt begrepp i klimatförhandlingarna är nya och additionella medel. Det betyder att de rika länderna ska bidra med nya pengar och inte använda pengar från den biståndsbudget man redan åtagit sig. Biståndet är ett åtagande för fattigdomsbekämpning. Klimatfinansiering är en skyldighet enligt avtal och ska inte stjäla resurser från biståndet.

DETTA HAR SVERIGE GJORT

Snabbstartspengar 2010-2012

Till EUs del av snabbstartspengarna som utlovades i Köpenhamnsfördraget bidrog Sverige med en förhållandevis stor summa pengar – cirka 8 miljarder kronor.³ Dock var inga av dessa additionella medel, pengarna togs från biståndsbudgeten. Hittills har

Sverige, trots att man skrivit under avtalet, därmed inte bidragit med en enda ny krona till klimatfinansieringen för fattiga länder.

Minskning under 2013

För 2013 har regeringen fortfarande inte anslagit additionella medel, dessutom har de pengar som anslagits som klimatfinansiering minskat jämfört med föregående år, till 0,5 miljarder kronor. Sverige var med finansminister Anders Borg inte heller drivande i EUs finansråd för att EU skulle få fram en slutsumma för klimatfinansiering under 2013. Detta vill vi ändra på, det är dags för Sverige att sluta springa från sin nota!

DETTA MÅSTE SVERIGE GÖRA

• Konkreta pengar för 2014

I budgeten för 2014 måste regeringen leva upp till löftena och anslå nya och additionella medel på en rimlig nivå. Vad som är rimligt kan till exempel beräknas på samma sätt som rimliga utsläppsminskningar beräknas med hjälp av systemet "Greenhouse Development Rights" (GDR). Det är ett system framtaget av bland andra Stockholm Environment Institute (SEI) som mäter historisk utsläppsskuld med ekonomisk förmåga.

• Tydlig plan för uppskalning till 2020

Med målet från Köpenhamn om 100 miljarder USD från och med 2020 behövs en konkret plan för hur de ekonomiska nivåerna från 2010–2012 ska öka under perioden fram till 2020. EU måste ha en ledande roll i denna plan, och Sverige bör driva på för att den ska bli så ambitiös som möjligt. Ju mer vi investerar nu, desto större blir chansen att vi kan klara klimathotet.

Seferino Cortez är jordbrukare i Khapi – en by vid foten av Murarataglaciären, Bolivia. På grund av klimatförändringarnas effekter smälter glaciären i snabbare takt än någonsin och byborna riskerar att förlora sin livsviktiga vattenkälla. Diakonia samarbetar med organisationen Agua Sustentable i Khapi som bland annat bygger infrastruktur som kan lagra vattnet och undersöker vilka grödor som passar bäst att odla under nya förutsättningar.

Foto: Diakonia

Vad gör Diakonia?

Diakonia är en biståndsorganisation som tillsammans med lokala samarbetsorganisationer arbetar för en varaktig förändring för de mest utsatta människorna i världen. Genom detta arbete stärks fattiga människors förutsättningar att hantera de klimatförändringar som redan skett och de som kan komma att ske. Diakonia arbetar även aktivt för att påverka beslutsfattare att ta klimaträttvisa beslut.

Vi kräver att Sverige inte tar en springnota! Det är dags att leva upp till löftena om klimatet och betala.

¹ UNFCCC – http://unfccc.int/essential_background/convention/background/items/1349.php

² Copenhagen Accord – <http://unfccc.int/resource/docs/2009/cop15/eng/107.pdf>

³ Fast Start Finance – http://www.faststartfinance.org/contributing_country/sweden

Detta material har tagits fram med ekonomiskt stöd från Sida, som dock ej har medverkat vid utformning och ej heller tagit ställning till skriftens innehåll.

